

Sini.

O. Sini hyacinthinus, lividus, niger, p. oči sinje, oko sinjeje, sini kameni; sinčiči daemon, recte, uti videtur, niger (daemones, aethiopes, murini); sinjeta f. hyacinthus, - tinu adj.; sinota byssus, sinina color coeruleus, sinica parus.

S. Toraj tudi sinica je iz sini; sinji kamen kalkstein, sejni kamen silex; bulg. sino nebo, sino pile, sinilo indigo serb., sinj niger (atitudinis causa).

Sipota.

O. Sipota raucum esse, siplivü raucus, sipnati raucescere, siplivostl.

S. Nsl. sipiti difficulter respirare, sipljiv, sip; sipljenje asthma, serb. sipavac anhelus, čes. sipěti, siptěti sibilare.

Sirü.

O. Sirü adj. ὀφθαλμός orbus, siristvo orbitas.

S. Sirota, sirotükü m., - ka f., - tistvo; sirotěti orbari; a celo sirakü stsl. pauper, sirače, siračina, siromahü i siromaha, bulg. siromaš f. - šijü, serb. siromašad; nsl. siromak.

Drobtinice iz dnevnika slovenskega učitelja.

Spisuje Josip Levičnik.

Motto: „Nulla dies sine linea!“
Stari rimljanski pregovor.

II.

Dolgočasni oblaki zakrivali so višnjevi nebesni obok, ko me kmali po polnoči 8. avgusta urni koraki dovedejo na ljubljanski kolodvor. Bilo je sicer tu mnogo veselega šundra med pripravljenimi za odhod; jaz sem vendar nekako zamišljeno čakal znamenja, ki nam bo naznanil, kdaj bo privihral od Tersta hlapon, in odpeljal tudi mene v daljni svet. Nisem dolgo čakal na to. V vozu prišel sem bil med kardelo verlih narodnjakov, ki so brezskerbno šale zbijali po vsi dolgi savski in tudi še dalje tje po savinski dolini, kateri pa ste bili obedve zavite v gosto tmino in dolgočasne deževne megle. V Celje prišedši zaznal se je bil ravno dobro dan. Nadjal sem se videti na kolodvoru za ene trenutke svojega dragega sorodnika A., ki pa je gotovo še sladko spal, za katero slast so ga skoraj zavidale moje trudne oči. Nedelja, dan Gospodov, bila je, in

od opatiške cerkve brenčal je kaj veličastno zvona glas po visokih zrakih sprelepe okolice. Celje je res kaj mično mestice, okolica njegova pa prekrasna. Na zapadni strani odpira se sloveča zgornjo-savinska dolina, res prava slovenska Švajca, in na vzhodni strani na zmernem brežuljku cerkev sv. Jožefa z lazariškim samostanom prijazno stoluje; vstran od tega mičnega prizora k jugu pa puste škerbine razvalin starega slovečega celjskega grada dolgočasno šterlé v zrak in mimo potujočemu svetu glasno govoré: „Memento mori“! — vse mine pod solncem! — Jaderno odpelje nas hlaçon odtod in derví nas tje naprej mimo prijaznih Teharjev, kjer sem od daleč v duhu pozdravljaj svojega iskrenega pobratima Blažeta, kteremu se pa gotovo še sanjalo ni, da se jaz vozim mimo sprelepe okolice njegovega sedanjega domovja. — Štacija „Stóre“ kazala mi je na desno sloveče železne fužine, kjer delajo orjaške oklepe za naše novošegne železne barke (Panzerschiffe) i. t. d. — Zad pustivši nasledno štacijo Št. Juri, kteri terg stoji na levo ob šeleznici kaj prijetno in sloví posebno zastran velikih živinskih sejmov, privozili smo le gredé na Ponikvo. Kteri Slovenec z globokim spoštovanjem ne izreče imena moža, ki se je tukaj rodil! Zibelka slavnega Slomšeka tekla je tù; tù preživel je srečni čas nedolžnih otroških let, ktere je v svojih poezijah tako rad in milo speval in vlival v nje čútje nedolžne otroške duše. Možu neumerljivega spomina, ki je nevtrudeno delal na vse strani, ostane zlasti oziroma za napredek slovenskega šolstva v zgodovini našega naroda odločeno častno mesto perve verste za vse prihodnje čase, in smemo ga z vso pravico imenovati preroditelja slovenske šole. Ministerstvo šolstva samo je o njegovem času očitno blagrevale Slovence, da se morejo ponašati z rojakom tako izverstnih pedadogičnih véd, ter tudi izustilo, da nobene učne knjiga za slovenske šole poterdilo ne bo, da bi ne prašalo knezo-škofa Slomšeka za sovet.*) — Že zdavnej smo se odpeljali iz Ponikve, ko sem še premišljeval velikega Slomšeka in njegova neumerljiva dela; bilo mi je pa tudi toliko ložeje, ker mi okolica ni ravno kazala posebnih zanimivosti. Perva postaja naprej bila so nam Polčane; vihraje naprej proti Pragerskemu pak sem

*) Glej prespoštovanega gosp. dekana Fr. Kosarjevo preizverstno knjigo: „Ant. M. Slomšek, Fürst-Bischof v. Lavant, dargestellt in seinem Leben und Wirken“, str. 249! Pis.

ogledoval na levo visoko gorovje pohorsko, ki razširja svoje odrastke na vse strani sprelepega spodnjega Štajerja. — Na postaji pragerski odcepi se od južne železne ceste železnica ogerska, ki pelje skozi vzhodno Štajersko mimo Ptuja in Ormuža proti Ogrii. — Od tod naprej peljali smo se po odpertem svetu, videli na desno doli grad starega Ptuja, prevozili postajo Račje in poslednjič dospeli v naglem teku v Maribor. Čudne premembe človek res vidi na svetu! Komaj odpeljal sem se od zibelke Slomšekove, in že sem se nahajal na kraji, kjer so mu porahljali v krilu črne zemlje zalo prezgodno grobno posteljico. Maribor je bil po Slomšku povzdignjen v stolico lavantinske škoije, žel pa je za povračilo sad, katerega pregovor sploh izrazuje z besedami: „Nehvaležnost je plačilo sveta“! Tudi zastran tega je Maribor postal odlično mesto, ker odtod gre stranska železnica na Gorotan. Mesto leži na zapadno stran od kolodvora, ima dosti prijetno lego; ali v mojih očeh ima okolica celjska predstvo. „Počivaj mirno, sladko, slavni Slomšek“! djal sem sam pri sebi, ko odpeljali smo se od Maribora naprej. Vozili smo se dalje po dolgem prerovu (Tunnel) in tudi zelo med ožinami blizo tje do Spielfelda; naprej pa so okoli Arnoža, Lipnice i. t. d. kaj razprostrana polja in posebno lepe pokrajine. Zala res je štajerska zemlja; le škoda, da smo jo tako naglo dervili naprej, kakor bi bil vse to le v sanjah videl. Proti Gradcu vozivši se, seznanil sem se bil v vagonu z lastnikom grajščine podsmreške na Dolenskem, s plemenitim g. Roschütz-em, ki je kaj vneti bčelorejec, in mi je mnogo pripovedoval o njegovem obširnem delovanji v bčeloreji. Prej ko sem se nadjal, bili smo v Gradcu. Lega tega mesta se pač more imenovati sprelepa; škoda, da mi ni čas dopuščal, dalj pomuditi se letod. Da bi danes, v nedeljo, zastran božje službe ne ostal čisto na suhem, porabil sem bil postanek 18 minut, da sem hitil v bližno cerkev k usmiljenim bratom; pa ravno zadnji trenutek prisopihal sem bil nazaj na kolodvor; le majčkino še, pa mi jo bil vlak obrisal pred nosom, — se vé da, brez mene, naprej. — Iz neprijaznega jutra naredil se je bil prav lepi dan, ni čuda torej, da se je menda hotla polovica Gradca peljati z železnico „na kmete“ na zrak. Natlačeno nas je bilo, kot sardel v sodčkih. Pod derzovito na stermi pečini kipečo razvalino göstingsko peljaje prišli smo naprej v lepe gorske okolice. Perva postaja „Judendorf“ spraznila nam je k sreči

vender zopet vozove, tako da je človek naprej vender mogel nekoliko bolj na prostoru sedeti. Akoravno je črta slovensko-nemške meje na spodnjem Štajerskem potegnjena od Gradca doli prek Arnoža, se je do Gradca vender čulo po vozovih še mnogo slovenski govoriti; naprej nahajal pa sem se med samimi terdimi Nemci. Okolice, po katerih smo se odslej in sicer za zelo ovinkasto cesto v prav urnem teku vozili, so tudi prav lepe, nosijo pa že nekako bolj divji gorski obraz. Zlasti kraji okoli Frohnleiten-a so mi posebno dobro dopadli. Če se ne motim, smo bili prevozili od Gradca 7, ali 8 postaj (kterih pa o pomanjkanji prostora ne zamorem posebej imenovati), ko nam konduktar zakriči, da nahajamo se v Bruku ob Muri. Tudi lega tega mesta je prav lepa, in okolica ima nekoliko enakosti z mariborsko. In kakor se tam koroška železnica, ki vodi skozi spodnji Gorotan na Celovec in Belak, cepi od glavne južne, tudi tukaj Rudolfov železni tir pelje skozi dolino proti zapadu mimo Leoben-a proti srednjem Koroškem in na Belak. Da se oziramo na komunikacijo poslednje leta v Avstriji res veliko dela, pač ne more nihče tajiti. — Dolina od Gradca do Bruka imenuje se spodnja murična dolina (Unter-Mürzthal). Ponavljam še enkrat, da mi je ona v vsem dobro dopadla, kar sem vendar po višinah pogrešal, so bile cerkve, katerih se letod veliko manj vidi, kakor po Kranjskem in spodnjem Štajerskem. — Od Bruka naprej prične se zgornja murična dolina, ki je zelo ravna, odpertá, lepa in na videz tudi prav plodna. Goveje-živinsko pleme, ki se v tej dolini redi, imenuje se po nji mürce-dolsko in se šteje med najboljša plemena v Avstrii. V naglem teku prevozili smo mimo mnogo gradov, fužin in neštevilnih vasi, menda 6 postaj, in že je bilo poldan proč, ko privozimo v zadnji konec lepega zgornjega Štajerja, v terg Mürzzuschlag, ki stoji pod slovečo goro Semernik (Semering), čez katero pelje železni tir tje čez na Avstrijansko. Ves vtuden sem bil že od dolgega sedenja, tudi želodec se je premikal dovolj nemirno, torej sem veselo pozdravil konduktarjev glas: „Stazion Mürzzuschlag, 30 Minuten!“ Dovolite mi torej, dragi sobratje, da se s truplom vred odpočije tudi nekoliko moje pero! —

(Dalje prih.)